REGLER FÖR BUDGETERING, REDOVISNING OCH UPPFÖLJNING AV INVESTERINGAR

1 Ansvar och budgetprocess

1.1 Översiktlig ansvarsfördelning

Ansvaret för kommunala investeringar kan variera något beroende på vilken investering det handlar om. Beträffande investeringar i verksamhetslokaler är det nämndernas ansvar att identifiera och beskriva investeringsbehovet för respektive verksamhet samt att inledningsvis själv lägga fram förslag till budget. Tekniska nämnden ansvarar, efter godkännande av förslaget i kommunfullmäktige, för budget, genomförande och förvaltning av investeringen.

Aktuell facknämnd ansvarar för övriga verksamhetsdrivna investeringar såsom till exempel infrastruktur, fastigheter samt maskiner och inventarier. Kommunstyrelsen förfogar över en budget avsedd för oförutsedda investeringar.

1.2 Investeringsprocessen

Allmänt

Varje år, i mars inför budgetupptakten, beslutar kommunstyrelsen om de finansiella ramarna för investeringsverksamheten de kommande fyra åren. Kommunstyrelsen fastställer en total ram för hela kommunen fördelad på skattefinansierad och avgiftsfinansierad verksamhet. Ramen är således inte uppdelad per nämnd.

Investeringsprocessen ska präglas av långsiktighet. Demografiska faktorer såväl som behov av om- och tillbyggnader med mera måste beaktas i planeringen. År 1 till 3 i flerårsplanen är utgångspunkt för de investeringsramar som fastställs inför kommande år. Dock måste omprioriteringar inom befintlig budgetram göras om de demografiska förutsättningarna eller andra förutsättningar ändrats väsentligt.

Beredningen av investeringsbehoven ska alltså inriktas på år 4 i flerårsplanen. Investeringsprojekt efter planperioden, det vill säga år 5-8 , ska också anges i planeringen. Beredningen av dessa är av mer översiktlig karaktär.

I bilaga 1 finns en beskrivning av investeringsprocessen i kommunen.

Från bostads- och markförsörjningsprogram till Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslutsunderlag

När bostads- och markförsörjningsprogrammet (BMP), som tas fram av kommunens planeringsavdelning, är fastställt och befolkningsprognosen är framtagen ska nämnderna revidera sina lokalbehovsplaner. Dessa ska vara utgångspunkt för nämnderna vid fastställande av nämndernas investeringsbehov.

Förvaltningarna tar fram förslag till investeringsbudget för respektive nämnd i mars. Därefter behandlar investeringsplaneringsgruppen förslagen i april. Denna grupp består av kommunens förvaltningschefer och ekonomichefen. Gruppens uppgift är att granska underlag från förvaltningarna, sammanställa materialet samt utifrån en helhetsbedömning se till hela kommunens behov. Ett förslag till prioritering av investeringsbehoven tas fram för år 1-4. För år 5-8 sker en översiktlig beredning. Den fastlagda totalramen för investeringar utgör en betydande förutsättning för gruppens arbete.

Nämndernas behandling sker i maj och förslagen grundar sig i möjligaste mån på den prioritering som gjorts i investeringsplaneringsgruppen. Inför budgetberedningen bereder investeringsplaneringsgruppen på nytt nämndernas budgetförslag.

Behandling i Kommunstyrelse och Kommunfullmäktige

Nämndernas förslag, med sin bas i investeringsplaneringsgruppens prioritering, behandlas av kommunstyrelsens arbetsutskott i samband med budgetberedningen i början av september och därefter beslutar kommunstyrelsen om förslag till investeringsbudget.

Kommunfullmäktige beslutar om budget och flerårsplan i oktober månad varje år (i november valår). Detta innebär att det finns möjlighet att justera i förslagen till investeringar under höstens budgetarbete. Detta bör dock endast ske i undantagsfall. Investeringar som ligger långt fram i tiden (år 5-8) kommer vanligen in som en ”markering” att de ska genomföras, där den bedömda resursåtgången får anses vara en översiktlig bedömning.

2 Riktlinjer investeringar

Lomma kommun har en gräns för vad som anses vara större respektive mindre investeringar på 1,5 mnkr. Investeringar som uppgår till eller överstiger 1,5 mnkr är större investeringar och måste specificeras i budgeten per projekt, medan övriga investeringar oftast inte specificeras av kommunfullmäktige utan utgör ett finansiellt utrymme för respektive nämnds övriga investeringar.

De större investeringarna är i de flesta fall ***fleråriga projekt,*** medan de mindre är ***projekt med årsanslag.***

2.1 Större investeringsprojekt

För fleråriga investeringsprojekt gäller att den totala investeringsutgiften per projekt beslutas av kommunfullmäktige i samband med beslut om budget/flerårsplan. Samtidigt bestäms beräknad driftstart.

För samtliga större investeringsprojekt ska en investerings-/driftkostnadskalkyl bifogas nämndens förslag. Se bilaga 2. I kalkylen ska beräknade utbetalningar anges för samtliga år som projektet omfattar. Löpande under året ska avvikelser beträffande beräknade utbetalningar lämnas till ekonomiavdelningen som underlag för likviditetsplaneringen.

Eventuella justeringar av totalutgiften under pågående investering sker normalt i samband med budgetarbetet. Om avvikelsen från budgeterad totalutgift är väsentlig ska den omgående rapporteras till kommunstyrelsen. Avvikelser, positiva som negativa, ska alltid rapporteras i kvartals- och delårsrapporterna. Orsakerna till avvikelserna och planerade åtgärder ska beskrivas. I kvartalsrapporten, per den 31 mars, ska särskilt signaleras om ett projekt riskerar att avvika från den planerade tidplanen.

Totalutgiften för varje flerårigt projekt är således avgörande i den fastställda budgeten. Ett enskilt års avvikelse jämfört med det planerade betalningsflödet kan regleras till nästkommande år. I samband med årsredovisningen behandlar kommunfullmäktige ett ärende där betalningsflödet för det innevarande årets budget fastställs. En översiktlig genomgång av investeringsprojekten görs inför kommunfullmäktiges beslut. Revideringen avser en anpassning till genomförandetidpunkten och betalningstillfällena.

2.2 Slutredovisning av större projekt, anvisning

~~Samtliga större projekt ska vid avslut slutredovisas till kommunfullmäktige i ett separat ärende i god tid före delårsrapport och årsskifte. Av slutredovisningen ska framgå fastställd totalutgift, avvikelser mot de olika kalkyldelarna samt en kommentar till väsentliga avvikelser. Slutredovisning ska göras även om projektet i senare skede kan komma att belastas med ytterligare utgifter avseende garantibesiktning och liknande. En sammanfattning av samtliga större investeringar ska redovisas i årsredovisningen.~~

Samtliga större projekt ska vid avslut slutredovisas till kommunfullmäktige i ett separat ärende i god tid före delårsrapport och årsskifte. Slutredovisning ska göras även om projektet i ett senare skede kan komma att belastas med ytterligare utgifter avseende garantibesiktning och liknande.

Slutredovisningen fyller en viktig funktion för att kunna dra lärdom från genomförda projekt och därigenom förbättra förutsättningarna inför beslut om kommande investeringar. En meningsfull slutredovisning förutsätter att investerings- och driftkostnadskalkyl och objektkort har upprättats med för projektet relevant information, i enlighet med detta regelverk.

I slutredovisningen ska en kortfattad, översiktlig presentation av projektet göras. Av slutredovisningen ska dessutom framgå fastställd totalutgift, avvikelser mot investerings- och driftkostnadskalkylens olika utgiftsdelar samt kommentarer till väsentliga avvikelser. Det är viktigt att kommentera såväl positiva som negativa avvikelser, även i det fall då projektet totalt sett inte uppvisar någon budgetavvikelse. Detta görs för att dra lärdom av projektet men även för att kunna visa att genomförandet skett i enlighet med beslut/ investeringsbudget.

I slutredovisningen ska relevanta kvalitativa och kvantitativa analyser göras med koppling till de uppgifter som angivits i investeringskalkylens beskrivning av projektet. Analysen ska även göras med koppling till den information som givits i objektkortet vad gäller till exempel risker samt, i de fall det är relevant, knytas till de uppföljningar som gjorts under projektets gång.

Vid större projekt, där totalutgiften blivit ändrad över tid, ska beslutsgången beskrivas och orsaken till reviderad totalutgift anges. Detta tydliggör projektets historik och utgör ytterligare utgångspunkt för att kunna dra lärdom av projektets planerings- och genomförandeprocess.

I de fall investeringsbidrag varit en förutsättning för investeringsbeslutet ska detta ha inkommit innan slutredovisning upprättas. Information om eventuellt annat investeringsbidrag som inkommit eller beviljats avseende projektet bör också framgå av slutredovisningen.

Samtliga större investeringar ska redovisas i årsredovisningen i en sammanställning och i anslutning till denna ska även en sammanställning upprättas, av de projekt vars slutredovisning blivit godkänd av kommunfullmäktige under det gångna året.

2.3 Projekt med årsanslag

För investeringar med årsanslag anges en godkänd nivå i budgeten. Investeringen genomförs under året och avslutas vid årsskiftet.

2.4 Underlag för investeringsförslag

Investerings-/driftkostnadskalkyl

Som nämnts i tidigare avsnitt ska för samtliga större investeringsprojekt med totalutgift på eller överstigande 1,5 mnkr en investerings-/driftkostnadskalkyl bifogas nämndens förslag, även innefattande en projektbeskrivning. Se bilaga 2. Investerings-/driftkostnadskalkylen ska omfatta totalutgiften fördelad på beräknade utbetalningar under hela investeringsperioden. Dessa ska dessutom delas upp i olika komponenter eller väsentliga delar som ska ligga till grund för komponentavskrivning och vara utgångspunkten vid avvikelsebeskrivning vid uppföljning och slutredovisning.

Om investeringsbidrag eller anslutningsavgifter förväntas så ska detta specificeras separat som en investeringsinkomst. Inkomsten kommer att periodiseras över tiden i samma takt som den aktuella investeringen avskrivs. Framtida driftkostnader ska anges och informationen lämnas till ”beställande” nämnd samt beaktas i det kommande budgetarbetet.

Objektkort

Som ytterligare beslutsstöd ska en beskrivning göras av alla projekt som uppgår till 5,0 mnkr eller mer. Detta görs i ett så kallat Objektkort, se bilaga 3. I detta ska framgå:

- Motivering till projektet, uttryckt i till exempel verksamhetsnytta, miljöeffekter, kostnadsbesparingar eller lagstiftning
- Orienterande målbeskrivning/behovsanalys av projektet, effekt/syfte/vision med investeringsinsatser, koppling till beslutade verksamhets- och utvecklingsplaner
- Beskrivning av eventuella alternativa lösningar samt motiv för vald lösning
- Genomförandeplan innefattande tidplan

- Riskanalys
- Miljö- och energikrav och särskilda arbetsmiljökrav

2.5 Anslag till Kommunstyrelsens förfogande

Särskilt beslut avseende kommunstyrelsens rätt att disponera medel ur detta anslag tas årligen i samband med budgetbeslutet.

3 Redovisning av investeringar

Anvisningar för investeringsredovisning återfinns på Kompassen, kommunens intranät (Service och support/Ekonomi/Investeringsredovisning). Här definieras till exempel vad som är en investering, vad som är drift samt anges hur kapitalkostnaderna beräknas.

4 Starttillstånd

En investering kan i princip påbörjas när det finns ett beslut i kommunfullmäktige och investeringen är inlagd i innevarande års budget. Starttillstånd behövs endast för projekt som kommunfullmäktige särskilt angivit. Starttillstånd kan behövas när investeringsprojekt av olika orsaker inte är slutligt beredda eller om projektet beloppsmässigt är mycket omfattande.
Kommunstyrelsen beslutar om beviljande av starttillstånd.

Kommunstyrelsen bemyndigas att, om den ekonomiska situationen så kräver, införa krav om starttillstånd för enskilda ej påbörjade större investeringar som uppgår till 1,5 mnkr eller mer. Brådskande investeringar såsom lagstyrd bostadsanpassning undantas krav på starttillstånd.

Bilagor:
1. Investeringsprocessen - årshjul
2. Investerings-/driftkostnadskalkyl
3. Objektkort